

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

190717

บทบาทของศาลอุทธรณ์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีอาญา

A ROLE OF APPEALS COURT IN THE EXAMINATION OF FACT
FINDINGS IN THE CRIMINAL CASE

สนิทอร สุกมิตร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

๖๐๐๖๕๕๓๙๒

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

190717

บทบาทของศาลอุทธรณ์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีอาญา

ธนัทธร ผูกมิตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2554

**A ROLE OF APPEALS COURT IN THE EXAMINATION OF FACT
FINDINGS IN THE CRIMINAL CASE**

TANUTON PUKMITH

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2011

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของศาลอุทธรณ์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีอาญา

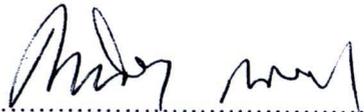
เสนอโดย พันตำรวจตรีหญิง ธนัทธอร ผูกมิตร

สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

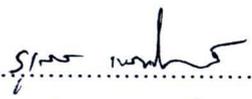
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(อาจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิศา จิตรีน้อมรัตน์)

วันที่ 3 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทบาทของศาลอุทธรณ์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีอาญา
ชื่อผู้เขียน	ธนัทธอ ผูกมิตร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

190717

การตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อค้นหาความจริงของศาลในคดีอาญา มีหลักกฎหมายที่ยึดถือกันเป็นสากลว่า “ศาลจะต้องฟังพยานหลักฐานจนปราศจากความสงสัยอันควรเชื่อว่าจำเลยได้กระทำผิดจริงจึงลงโทษจำเลยได้” การฟังข้อเท็จจริงอย่างใดที่ถือว่าเป็นที่ยุติ ซึ่งหลักการดำเนินคดีอาญาคือ “หลักการตรวจสอบ” (examination doctrine) ศาลที่พิจารณาคดีอาญาจึงต้องมีความกระตือรือร้นในการค้นหาความจริง แต่ที่เป็นปัญหาของการตรวจสอบข้อเท็จจริงคดีอาญาในศาลอุทธรณ์ คือศาลอุทธรณ์ของประเทศไทย จะวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงโดยไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามหลักการตรวจสอบ เพราะศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดีอาญาโดยการรับฟังพยานหลักฐานหรือชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน จากข้อมูลที่ได้รับจากการสืบพยานของศาลชั้นต้นเท่านั้น

การตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีอาญาของศาลอุทธรณ์ของไทย กฎหมายเปิดโอกาสให้ศาลอุทธรณ์สามารถออกนั่งพิจารณาโดยเปิดเผยได้ ซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 203 และ 208 (1) ทั้งนี้ก็เพื่อให้การพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นไปโดยถูกต้องที่สุดหรือเพื่อให้ได้ความจริงที่กระจ่างชัด เช่นเมื่อปรากฏว่ามีพยานหลักฐานใหม่เกิดขึ้น ศาลอุทธรณ์ควรออกนั่งพิจารณาเพื่อสืบพยานหลักฐานใหม่ แต่ในทางปฏิบัติศาลอุทธรณ์ไม่เคยออกนั่งพิจารณาซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้การพิจารณาคดีไม่ได้ความจริงที่ถ่องแท้ เพราะศาลอุทธรณ์ไม่เห็นอากัปกริยาของพยาน และไม่ได้รู้เห็นเหตุการณ์ได้ดีกว่าศาลชั้นต้น การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยความน่าเชื่อถือและความสามารถในการจดจำของพยานจากสำนวนคดีของศาลชั้นต้นเท่านั้น เป็นการมองข้ามความสำคัญของข้อเท็จจริงที่เป็นเครื่องช่วยในเรื่องพยานหลักฐาน จึงเป็นข้อที่น่าคิดว่าแท้จริงแล้วระบบการพิจารณาคดีอาญาในศาลอุทธรณ์ของไทยนั้น ขัดกับหลักการพิสูจน์ความจริงหรือหลักการตรวจสอบหรือไม่ และหากศาลอุทธรณ์มีการพิจารณาคดีในลักษณะที่เป็นศาลพิจารณาชั้นที่สอง (Second Trial Court) จะช่วยให้กระบวนการพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ในส่วนของ การรับฟังปัญหาข้อเท็จจริงมีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่หรือไม่ ซึ่ง

190717

เป็นเรื่องที่น่าพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากศาลชั้นต้นรับฟังพยานหลักฐานต่างๆ แล้วปรากฏว่า
ยังเกิดข้อบกพร่องบางประการ ศาลอุทธรณ์ทำการพิจารณาโดยการนั่งสืบพยานใหม่อีกครั้ง อันเป็น
หลักประกันความยุติธรรมให้กับทุกฝ่ายได้อีกชั้นหนึ่งด้วย

Thesis Title	A Role of Appeals Court in the Examination of Fact findings in the Criminal Case
Author	Tanuton Pukmith
Thesis Advisor	Associate Professor Dr. Udom Rathaamarit
Co – Thesis Advisor	Dr. Surasit Sangvirojanapat
Department	Law
Academic Year	2010

ABSTRACT

190717

The Court Examination of the Fact findings in the Criminal Case has generally accepted and recognized in many nations. The principle that, “The accused is considered innocent until proven guilty. The prosecution has to collect and present enough evidence to convince the trier of fact. Then, penalty can be legally admissible. What would be regarded as an end of this Fact finding examination? The principle of criminal case proceeding is the “Examine Doctrine”. The Appeal court suppose to be very keen to find out the truth, but the main trouble of the Fact finding examination in the Criminal case is The Appeals Court of Thailand would judge the case without Examine Doctrine Proceeding and only judge by the witnesses or weigh out the witness possibilities from the information of witness examination in the Lower Court.

The fact examination proceeding in the criminal case of the Appeals court of Thailand is given a chance by the Law that The Appeals court could proceed a Trial in disclose. (Criminal code: Section 203 and 208), in this respect, the fact examination might have found another undoubtedly and clearer fact, such as a new piece of evidence. But in practice, the Appeals court judge has never done the proceeding of the trial in disclose. And they have never seen any attitude of the witness or any events that happened in the Lower court. That means the examination of the Appeals court has to rely on the legal proceeding of the Lower court and has over looked the necessities of the proceeding that could assisted in the witness evidence.

This is to be considered that Appeals court examination proceeding in the criminal case may not get along with the Examine doctrine. Suppose the Appeal court could manage to proceed a trial as a Second Trial Court, and there were some weaknesses or some flaws appeared

190717

from the Lower court. This procedure might be able to assist the existing principle and be more effective by re-examine the witness which will guaranty the justice to the next level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ เพราะความกรุณาอิงจากท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต และท่านอาจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์ ที่ได้กรุณารับเป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้เสียสละเวลาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ การศึกษาและทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล และให้ความสะดวก ในการศึกษาค้นคว้าเอกสารจนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ส่วนสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์สมควรความมุ่งหมาย คือ คุณพ่ออ้อม ผูกมิตร และคุณแม่หนูปั้น ผูกมิตร ที่ให้ความรัก ความเมตตาและให้โอกาสทางการ ศึกษา คอยเป็นกำลังใจอันสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทางวิชาการอยู่บ้าง ผู้เขียนขอเป็น กตเวทิตาแก่บิดา มารดา ของผู้เขียน รวมทั้งบูรพาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาความรู้และคุณธรรม หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องใดๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว

ธนัทธอ ผูกมิตร

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5.1 ลักษณะบทบาทหน้าที่ของศาลอุทธรณ์.....	22
2.5.2 การพิจารณาคดี.....	23
2.5.3 การอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงและการรับฟังพยานหลักฐานใหม่.....	24
2.6 การพิจารณาคดีและการตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีอาญา ของศาลอุทธรณ์ไทย.....	27
2.6.1 ประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการในการพิจารณาคดีอาญา.....	27
2.6.2 โครงสร้างและเขตอำนาจของศาล.....	28
2.6.3 การรับฟังพยานหลักฐานใหม่จากข้อเท็จจริงเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดคดี.....	33
2.6.4 การพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในคดีอาญา.....	35
2.7 หลักเกณฑ์วิธีการตรวจสอบทบทวนคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ไทย.....	37
2.7.1 การอุทธรณ์ตามสิทธิและการทบทวนคำพิพากษา ตามกฎหมายมาตรา 245.....	37
2.7.2 การตรวจสอบความจริงในศาลชั้นอุทธรณ์.....	39
3. การพิจารณาคดีและการตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีอาญา ของศาลอุทธรณ์ต่างประเทศ.....	41
3.1 ประเทศอังกฤษ.....	41
3.1.1 ระบบของศาลอังกฤษ.....	41
3.1.2 การพิจารณาคดีและการตรวจสอบข้อเท็จจริง ในคดีอาญาของศาลอุทธรณ์.....	44
3.2 ประเทศอเมริกา.....	48
3.2.1 ระบบของศาลสหรัฐอเมริกา.....	48
3.2.2 การพิจารณาคดีและการตรวจสอบข้อเท็จจริง ในคดีอาญาของศาลอุทธรณ์.....	50
3.3 ประเทศเยอรมนี.....	54
3.3.1 ระบบของศาลเยอรมนี.....	54
3.3.2 การพิจารณาคดีและการตรวจสอบข้อเท็จจริง ในคดีอาญาของศาลอุทธรณ์.....	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 ประเทศฝรั่งเศส.....	60
3.4.1 ระบบของศาลฝรั่งเศส.....	60
3.4.2 การพิจารณาคดีและการตรวจสอบข้อเท็จจริง ในคดีอาญาของศาลอุทธรณ์.....	63
4. วิเคราะห์บทบาทการตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีอาญาของศาลอุทธรณ์ไทย.....	67
4.1 วิเคราะห์บทบาทของศาลอุทธรณ์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง.....	67
4.1.1 ลักษณะของการพิจารณาคดีในศาลอุทธรณ์.....	68
4.1.2 การสืบพยานของศาลในชั้นอุทธรณ์.....	68
4.2 วิเคราะห์สถานะศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	70
4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการรับฟังพยานหลักฐานจากข้อเท็จจริงของ ศาลอุทธรณ์ไทยกับต่างประเทศเพื่อนำมาพัฒนาระบบศาลอุทธรณ์ไทย.....	71
4.4 วิเคราะห์ปัญหาทางปฏิบัติในการรับฟังพยานหลักฐาน จากข้อเท็จจริงของศาลอุทธรณ์ไทย.....	77
4.4.1 ปัญหาในการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ ความจริงของศาลชั้นต้น.....	77
4.4.2 วิเคราะห์ปัญหาองค์คณะของศาล.....	78
4.4.3 ความบกพร่องในการพิสูจน์ความจริงของศาลอุทธรณ์.....	80
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	81
5.1 บทสรุป.....	81
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	85
ประวัติผู้เขียน.....	93

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. โครงสร้างระบบศาลในคดีอาญาประเทศอังกฤษ.....	47
2. โครงสร้างระบบศาลในคดีอาญาประเทศอเมริกา.....	53
3. โครงสร้างระบบศาลในคดีอาญาประเทศเยอรมนี.....	59
4. โครงสร้างระบบศาลในคดีอาญาประเทศฝรั่งเศส.....	65